

A műtárgyak társadalmosítása

Kiállításon mutatják be a társadalmosított műkincseket

A kommunizmus, amely a kizsákmányolás kiirtása, a termelőeszközök társadalmosítása révén megszünteti a gazdagok vagyombeli privilégiumát, nemcsak gazdasági téren, hanem a testi és szellemi élet egész területén ki akarja küszöbölni azokat a megmérhetetlen ellentéteket, amelyek ember és ember között fönnállottak. A nagy nivellálódás azonban nem jelenti az igények általános lefokozását, ellenkezőleg az élet örömeinek és javainak minél szélesebb tömegek számára való meghódítása a cél.

Öt évi háború okozta irtózatos lerongyolódásnak közepette a kapitalista imperiumok láncaitól is szorongatva, sajnos lefokozott életigények közt kell még élnünk mindaddig, amíg termelésünknek a kapitalizmus okozta tárgongó sebeit be tudjuk gyógyítani. Semmi akadálya azonban annak, hogy minden szellemi javat, ami csak megközelíthető és feltárható, két kézzel szórjuk a dolgozó milliók színe elé.

Ez a gondolat vezette a forradalmi kormányzótanácsot amikor elhatározta, hogy a magántulajdonban levő műkincseket társadalmosítja s mindenki számára hozzáférhetővé teszi. A művészek nagy alkotásainak élvezése a gazdagok és munkátlások privilégiuma volt. Voltak ugyan múzeumok, de azok egyrészt nyitási rendszerüknél fogva — a dolgozók szabad idejében minden gyűjtemény

Folk. 4/107

zárva volt — másrészt minden tömegoktató berendezkedés híján — némák maradtak a keserves verjeitékben ellompuult proletárok előtt. A ráérő gazdagok s néhány kisszámu hívatásos-tudós kutató vagy alkotó művész látogatták. De a kutatók, érdeklődők, művészek szeme elől is el voltak zárva a kincsek légiói, magánosok palotáiban rejtőztek, hogy egyegy munkanélküli tőkés vagy feudális nagyur élvezete vagy talán csak büszkélkedése tárgyai legyenek. Ez ma már a múlté. A proletariátus hatalmas ökle rést vert a tőkésök palotáinak bezárt kapuján s a résen át mindnyájunk lelki gyönyörűségére közkinccsé tette azt, ami a művészek alkotó geniejének legjava s ami nem lehet egyeseké, ami mindannyiunké.

A munka két nappal a forradalmi kormány megalakulása után indult meg s minden nap nagyobb és lankadatlanabb buzgalommal folyik. Legelőbb a legnagyobb gyűjteményeket vettük zár alá, a legnagyobb művészi értékeket biztosítottuk, nagy képtárak felé vezetett a társadalmosító bizottság útja először, aztán a kisebb s az iparművészeti gyűjtemények kerültek sorra. Közben a vidéki munka is megkezdődött, ami a mai nehéz viszonyok között fokozott megerőltetést igényelt. Nem egy helyen rejtegetéssel találkozunk s néha valóságos detektívtehetségre is volt szükségünk, hogy a dolgoknak a nyomára jussunk. Vidékről a legfontosabb és legveszélyeztetettebb két helyről: az esztergomi érseki kincstárból s a fraknoi Esterházy-várból Pestre hoztuk a fontos emlékeket s Budapestről is beszállítottuk az értékek színe-javát. Zár alá vettünk eddig körülbelül kilencven gyűjteményt, feltáraztunk és beszállítottunk a

muzeumokba mintegy nyolevanat. A szebbnél-
szebb dolgok garmadával gyűlnek, muzeumunk
olyan gazdagodása következett be eddig is, amelyet
nem látoit még ez a bizony hosszú multtal dicsekvő
földgolyóbis. Ezernél több már a legjobb fajta be-
szállított képek száma; a muzeumok egyes csoport-
jai átalakulnak, mások új életre kelnek, de vannak,
amelyek ugyszólván a semmiből a világra jönnek.
A francia tizenkilencedik századi festészetnek —
alig egy pár darabot tudunk eddig megszerezni —
szinte Európaszerte páratlan gyűjteménye van
együtt; a hollandusok gazdagodása is óriási, az
olaszoké is jelentékeny s még a spanyol mesterek
gyűjteménye is, amely pedig eddig is jelentékeny
volt, ujászületett a beszállított mesteralkotások ré-
vén. A magyar képtár, amelyet az utolsó evék buz-
gó igyekezetével próbáltak a muzeum becsületés
kezi helyesen megalap zni, minden eszköz birto-

kában fogja mutatni a *magyar piktura* fejlődését. S mindez rövidesen minden dolgozó ember közös kincse lesz. A képeket nemcsak gyűjteni és raktározni akarjuk, hanem azonnal hozzáférhetővé is tenni, minden erónket megfeszítve készülünk arra a boldog órára, amikor ezek az eddig elzárt kincsek egy nagyszerű, soha még nem látott kiállítás keretében minden dolgozó ember lelki gyönyörűségét szolgálhatják.

Az iparművészeti gyűjtés legnagyobb eredménye értékes porcellánsorozatok hosszú sorban felvonuló tömege lesz. A művészetnek ezt az ágát gazdagjaink különösen kedvelték. Kiváló darabok gyűltek be — ha nem is olyan nagy tömegekben, az ötvösművészet emlékeiből is, szövetekből is a legkiválóbb remekek vannak a beszállítottak között s butorok is akadnak a javából. Aránylag kicsi a szobroknak a száma s sajnos, nagyon kevés a görög és római kori emlék, ami pedig muzeummunkának különben is szegény gyermeke volt eddig is. De a munka még folyik s bízunk benne, hogy akadnak még ezekből is hézagpótló darabokra.

Egyelőre gyors, lázas munkával dolgozva, izzó lélekkel várva-várjuk az órát, amikor a szépségek kapuját megnyitjuk a proletárok tömege előtt, hogy az eddig piszokba és kulturátlanságba taszított emberek szemében a művészi élvezet okozta csillogását látva a szemnek, újabb lökést és lendületet kapjunk munkásutunkon előre.

Kenczler Hugó.